

Paarden buiten houden

Deel 1

Een uitgave van:
Ruiterburcht

*Geef je paarden zelf de keus
of ze binnen of buiten willen lopen.*

Inhoud

Deel 1:

1. Inleiding
2. Natuurlijke leefomgeving
3. Nabootsen
4. Soortgenoten
5. Ondergrond
6. Ruimte

Inleiding

Loop je tegen een van deze problemen aan:

‘Mijn paard doet zo druk als ik hem uit zijn stal haal om te gaan rijden.’

‘Mijn paard schrikt steeds van spoken die er niet zijn.’

‘Mijn paard heeft steeds koliek.’

‘Mijn paard gaat veel te hard met rijden!’

‘Mijn paard heeft een maagzweer.’

‘De hoeven van mijn paard zijn in slechte conditie.’

‘Mijn paard heeft een ander stress-gerelateerd probleem.’

‘Mijn paard maakt een bende van zijn stal!’

Lees dan verder!

‘Paarden *buiten* houden’?

Kun je ze dan ook *binnen* houden?

Ja, helaas zijn er ook nu in 2020 nog heel wat paarden die amper buiten komen. Ze staan bijna 24 uur in een stal en komen er hooguit een uurtje uit. Dan mogen ze even rijden of rennen in de paddock. Als ze mazzel hebben mogen ze ook nog even in de stapmolen of op de wei. Deze manier van paarden houden gaat compleet in tegen de natuur van een paard. Ik voelde dit altijd al zo, maar de omstandigheden waren anders toen ik net een paard had. Ik bleef zoeken naar een speld in een hooiberg; bleef mijn paard steeds weer verder verhuizen naar een plek waar hij meer buiten kon zijn.. meer páárd kon zijn. Toen ik hem net had stond hij dag en nacht op stal. Als hij mazzel had was ik er die dag. Dan mocht hij even rennen in een kleine paddock, maar wel onder toezicht! Daarna weer gauw op stal. Er was geen plek om je paard langer buiten te laten lopen. ‘Buiten’ bestond namelijk uit kleigrond en dat geeft heel veel blubber in de winter (en in de herfst en lente en als je pech hebt ook in de zomer... maar daar zijn gelukkig oplossingen voor, weet ik nu). Na even zoeken vond ik iets waar hij overdag buiten mocht in de paddock of wei. Toen liep ik gelukkig tegen een plekje aan waar mijn paard 24 uur per dag buiten mocht lopen. Zomer en winter. Wat ik ervoor terug kreeg was een rustiger, vrolijker en betrouwbaarder paard. Deze lange reis wil ik anderen graag besparen. Het was interessant, maar ook vermoeiend en soms lastig. Ik heb er vooral heel veel van geleerd. Nu ik dan eindelijk mijn eigen plekje heb voor mijn paarden (3 pony's inmiddels), heb ik al mijn kennis en ervaringen opgeschreven. Voor mensen die ook open staan voor een andere manier van paarden houden. Een manier die beter aansluit bij de natuur van het paard. Een manier waar ze veel gelukkiger en gezonder van zullen worden. Veel leesplezier!

2. Natuurlijke leefomgeving

Wat is de natuurlijke omgeving van het paard? Het paard is een steppedier. Dat houdt in dat het zijn voedsel vindt in de open ruimtes van de natuur. Ze houden van overzicht en ruimte om te vluchten, maar paarden gaan ook wel op zoek naar eten in bossen en struikgewas. Ze hebben een heel gevarieerd menu. Volgens onderzoek eten ze in het wild grofstengelige grassen en kruiden, in het voorjaar veel bast van diverse bomen en in de herfst veel mossen (1). Zo'n 75% van de dag besteden ze aan grazen! Grazen doen ze 'hapje-stapje'. Om genoeg eten binnen te krijgen moeten ze een aardig stuk afleggen. Dat is een van de redenen dat ze fit blijven. Door het diverse dieet krijgen ze genoeg van alle voedingsstoffen binnen (eiwitten, koolhydraten, vetten, vitaminen, mineralen, sporenelementen en antioxidanten, et cetera). Voor water moeten wilde paarden vaak een heel stuk lopen. Paarden lopen en eten de hele dag en een groot deel van de nacht. Dat doen ze zo'n 16 uur! Dat doen ze niet alleen: in het wild hebben ze grote en kleinere kuddes. Deze bestaan vaak uit families of uit een groepje jonge hengsten. Samen zorgen ze voor hun veiligheid, welzijn en voortplanting. Een paard dat alleen is voelt zich niet prettig en zal proberen zich aan te sluiten bij andere paarden.

3. Soortgenoten

Paarden leven dus samen in groepen, kuddes. Ze functioneren samen het best: de kudde reageert als één op gevaar. Een paard alleen voelt zich niet fijn. Er zijn landen waar het verboden is om een paard alleen te houden en dat is eigenlijk heel logisch. Wat is er nou mooier dan een kudde paarden te zien rennen of spelen? Vriendjes zijn belangrijk! Een paard alleen wordt ongelukkig en gaat allerlei rare gewoontes ontwikkelen. Zeker als het ook nog alleen op stal staat is de kans groot dat je paard gaat kribbebijten (op de rand van de voerbak bijvoorbeeld) of weven (heen en weer bewegen van het hoofd, steeds maar weer), et cetera. Heel naar om te zien en nog vervelender voor het paard. Het krijgt er ook nog allerlei pijnlijke klachten van. Heb je zelf maar één paard en wil je er niet nog een bij kopen, dan is een pensionplek een goed alternatief. Er zijn tegenwoordig aardig wat pensionplekken te vinden die 'Paddock Paradise', 'Equi-habitat' of bijvoorbeeld het 'Nieuwe paarden houden' aanbieden. Er is gelukkig veel meer aanbod dan vroeger toen je je paard op een pensionstal moest stallen waar hij met een beetje mazzel naast het rijden een half uurtje in de stapmolen en een kwartiertje in de wei mocht. Heb je er wel geld en ruimte voor dan is een kudde van 4, 6 of meer paarden natuurlijk fantastisch. Minder kan ook, maar altijd meer dan één! Nadeel van 2 paarden is dat er één alleen achterblijft als je met eentje op pad gaat. Dat is als je bovenstaande leest dan weer niet zo'n goed idee. Ook al is het tijdelijks; het geeft stress. Een paard leeft in het 'nu' en vindt het lastig te bepalen of en wanneer zijn maatje terug komt.

Soortgenoten – een paard erbij

Het leven in kuddes proberen we met 'Paarden buiten houden' zoveel mogelijk na te bootsen, want daar wordt een paard gelukkig van. Alleen zijn geeft veel stress voor een paard, want wie let er op als je slaapt? In een kudde zie je dat als de paarden al langere tijd samen zijn ze meer rust hebben om te gaan liggen in plaats van veel staand te slapen.

Het is soms op een wat kleinere ruimte even zoeken naar de juiste samenstelling van je kudde. Meestal maakt tijd veel goed en komt er vanzelf rust in je groep.

Als je nieuwe paarden hebt is het handig om ze eerst even naast de kudde te laten wennen. Als je heel veel ruimte hebt dan kunnen ze er meestal wel meteen bij. Dit moet je zelf van tevoren goed inschatten. Vooral bij de voerplekken ontstaat er vaak onenigheid; lees voor oplossingen ook het hoofdstuk 'voeding'.

Bereid je erop voor dat paarden je altijd verrassen en het anders loopt dan je had gedacht. Vaak zijn degene waarvan je het niet had verwacht meteen dikke vrienden en trapt een sullige goedgezind het nieuwe paard de tent uit. Zorg daarom altijd voor een mogelijkheid om te vluchten.

Wat ook wel wordt gedaan is het nieuwe paard een tijdje naast de kudde te laten lopen; op een apart stukje. Zo kunnen ze kennismaken en aan elkaar snuffelen, maar elkaar niet weggagen. Na een week of twee wordt de draad weg gehaald en kunnen de paarden bij elkaar. Dan zijn ze meestal redelijk aan elkaar gewend en weten ze wat ze aan elkaar hebben.

Soortgenoten - sociaal

Soms gaat het niet meteen soepel in de groep. Dan is het handig om er een tijdje een draad tussen te laten. Als de nieuwe pony kleiner is dan de oude is het makkelijk opgelost: je kunt dan de draad zo hoog maken dat hij of zij er onderdoor kan vluchten en rustig kan eten zonder weggejaagd te worden. Als je genoeg ruimte hebt dan zou dat niet nodig hoeven zijn. Aan de andere kant hebben niet alle paarden toen ze klein waren goed leren omgaan met andere paarden en dat kan in nieuwe kuddes wat problemen geven. Denk aan honden die niet goed gesocialiseerd zijn. Ik weet zeker dat er heel wat paarden zijn die niet in een kudde met paarden van diverse leeftijden opgegroeid zijn. Daardoor hebben ze niet goed geleerd hoe paarden met elkaar omgaan. Vooral hengsten vertonen afwijkend gedrag. Gelukkig worden er ook voor hen meer voorzieningen getroffen en is het al vaker mogelijk om ook hengsten samen te laten leven met andere paarden. Geen enkel paard zou in afzondering moeten leven.

Een sociaal groepje pony's

Een draadje er tussen waar de kleintjes onderdoor kunnen lopen.

4. Nabootsen

Wilde paarden lopen volgens vaste en ronde patronen (2). Dit willen we zoveel mogelijk nabootsen. Daarom zorgen ervoor dat een grote, lege en vierkante wei of paddock uitdagender wordt.

Als je je paard zoveel mogelijk stimuleert om zelf te bewegen, dan is de oppervlakte ondergeschikt. Dit bewegen bereik je door paden te maken waarover ze kunnen lopen en rennen. Deze paden maak je het liefst slingerend. Maak ze zo dat ze rond lopen. Paarden kunnen eindeloos rondjes, achtjes en andere vormen lopen.

Door het eten (hooi) in netten te doen zorg je ervoor dat ze langzamer moeten eten, want ons hooi en gras is veel te rijk om de hele dag door makkelijk opneembaar te voeren, tenzij je heel arm en kruidenrijk hooi weet te vinden of maken. Water en hooi zet je het liefst zo ver mogelijk uit elkaar: dat stimuleert weer het bewegen. Als er geld en ruimte voor is dan is het geweldig voor de dieren om een poel te maken. Ze kunnen er in zwemmen, ervan drinken en het is een leefomgeving voor veel andere dieren. Denk verder aan takken om mee te spelen of aan te knabbelen, om de diversiteit te waarborgen. Door verschillende ondergronden te maken creëer je super sterke hoeven, zeker door de paarden veel over de harde ondergrond te laten lopen. Denk aan: beton, stenen, grind, et cetera. Rollen en slapen doen ze op het zachte zand en als de (klei-) grond droog genoeg is mogen ze op het gras. Op bijvoorbeeld zandgrond kunnen ze gedurende een langere periode grazen zonder het gras stuk te lopen.

Een verhard stuk
van de track met
wilgen in aangroei.

5. Ondergrond - verharding

Van belang is dat je paarden droog kunnen staan. Ook met erg natte periodes. Het is fijn voor een paard om droge voeten te kunnen hebben. Het hoeft niet overal droog te zien, maar ze moeten wel de keuze hebben. Als paarden altijd in de nattigheid staan geeft dat kans op allerlei nare (hoef-) ziekten.

Een deel van de ruimte bestraten is erg handig en zeker gewenst. Dan hoeven de paarden niet in de blubber te staan en jij hoeft niet steeds met je kruiwagen weg te zakken. Een ander groot voordeel is dat je meteen de hoeven van je paard traint. De hoefbekapper hoeft ook minder vaak langs te komen of je hoeft zelf minder te vijlen. Sterke, harde hoeven zijn het gevolg.

Wij hebben naast een flinke schuilstal met betonvloer ook een grote uitloop. Deze uitloop is voorzien van klinkers. Het voordeel daarvan is dat als ze erop plassen de regen het wegspoelt. Gelukkig houden paarden niet van spetteren en zullen ze meestal in het zand plassen, is mijn ervaring.

Een ander goed idee om de hoeven sterker te maken is het deels verharden van de track. De track kun je voorzien van allerlei stukken verschillende ondergrond. Maak een paar meter grind, grof puin, zand, stenen, et cetera. Een stukje voorzien van boomtakken zorgt ervoor dat ze hun voeten op moeten tillen en kijken waar ze lopen. Ik heb voorbeelden gezien waar op de track een kuil vol water was gemaakt; de paarden moesten daar wel doorheen als ze rondom wilden lopen. Op deze manier heb je wel een heel uitdagende, natuurlijke omgeving voor je paarden.

5. Ondergrond – paddock en track

Een goed aangelegde, droge paddock is erg fijn. Wij hebben een paddock aan laten leggen door een loonwerker. Er is drainage richting de sloot. Zo is het water na een paar dagen flink hozen weer snel uit de paddock verdwenen. Onder het manegezand ligt een laag drainagezand en daaronder doek. Zo blijft het zand mooi gescheiden van de klei eronder. Eventueel kun je nog een laag puin eronder laten storten voor een goede afwatering. Voor zo'n 100 tot 200 m² ben je een paar duizend euro kwijt, maar het is de investering dubbel en dwars waard. De paarden kunnen er heerlijk spelen en rollen. Als het flink heeft geregend zie je ze binnen een dag weer in de paddock liggen. Ook rennen en stoeien doen ze graag in de paddock. Een flink sprintje trekken kan al gauw op zo'n 200m², vooral als er een track aan vast zit, maar alleen op een stuk zand van 20 bij 10 meter kunnen een paar pony's al een hoop lol hebben.

De ondergrond van de track hoeft niet bestraat of van zand te zijn voorzien als je blubberige paardenbenen niet erg vindt. Maar na 20 jaar blubber en nattigheid op diverse pensionstallen wil ik het zelf liever niet meer.

Mijn track is nu deels bedekt met grind en tegels. Een stukje uitgraven, zand erin en tegels of betonnen platen erop geeft een mooie verharde track. Het hoeft niet zo breed als de track, als je maar in het midden droog kunt lopen en niet weg hoeft te zakken met je kruiwagen! Maak het jezelf gemakkelijk met uitmesten. Er zijn mensen die zo'n grote en brede track hebben dat hij niet te modderig wordt; ze mesten zelfs uit met een kleine tractor of auto met aanhanger er achter!

Zorg voor een
droge plek
tijdens hele
natte perioden

14. Bronnen en leestips

Bronnen:

- (1) Hebing-Visser, N. 2007. *Zomereczeem opgelost met voeding*.
- (2) Jackson, J. 1992. *The Natural Horse: Lessons from the Wild*.
- (3) <https://nl.wikipedia.org/wiki/Capillariteit>

Meer lezen:

www.paardenbuitenhouden

Voor nog meer weetjes op het gebied van paarden buiten houden

[Https://jaimejackson.com/](https://jaimejackson.com/)

Jaime Jackson, Paddock Paradise

Zomereczeem opgelost met voeding

Nicolette Hebing-Vissers, 2007. Dit boek is ook handig voor paarden die geen zomereczeem hebben. Het gaat in op gezonde voeding voor paarden.

www.ruiterburcht.nl

Equithérapie en –coaching, paarden buiten houden.

15. Tot slot

Het buiten houden van paarden lijkt op het eerste gezicht meer werk, maar dat komt omdat het anders is dan het al die jaren geweest is. Het is dus even omdenken, denken vanuit het paard, en dan gaat het vanzelf. Uiteindelijk geeft het minder werk omdat je paarden zichzelf beweging geven en je ze niet heen en weer hoeft te slepen vanuit de stal naar de paddock en het gras en weer terug. De paarden die buiten worden gehouden zitten beter in hun vel en dat scheelt op de lange termijn ook nog een heleboel dierenartskosten! Denk verder aan de hoefbekapper: die een stuk minder langs hoeft te komen of het werk dat je jezelf zo bespaart. Je paard zal je in ieder geval dankbaar zijn en dat is het allerbelangrijkst: een gezond en gelukkig paard! Veel plezier met het uitdenken van jouw ideale plek om paarden buiten te houden.

Deel 2 van deze uitgave is binnenkort te bestellen via de website!

Dat deel zal uitgebreider en verder ingaan op de onderwerpen uit deel 1. Verder vind je er nog meer onderwerpen:

Inhoud deel 2:

Kleine oppervlakte

Omheining

Schuilmogelijkheden

Voeding

Mest

Kou & warmte

Veiligheid

Bronnen en leestips

+ meer en een uitbreiding van deel 1

Kijk ook op: www.paardenbuitenhouden.nl

Dit is een uitgave van:
Noortje Ruiter
Ruiterburcht

Meer informatie vind
je op:
www.ruiterburcht.nl

